

بسمه تعالی

نهضت آزادی ایران
تاسیس ۱۳۴۰

۱۹۲۸
۱۳۸۴/۳/۱۹

بیانیه شماره ۵

نهمین انتخابات ریاست جمهوری

جبهه دموکراسی خواهی و حقوق بشر

نهضت آزادی ایران بر این باور است که :

۱- انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ یک حرکت اصیل و فراگیر مردمی در راستای تحقق آرمان‌های یکصد ساله ملت ایران در انقلاب مشروطه و نهضت ملی یعنی آزادی، حاکمیت ملت و استقلال بود.

۲- جمهوری اسلامی، نظام برخاسته از انقلاب که با یک همه‌پرسی جایگزین نظام استبداد سلطنتی گردید، با قانون اساسی آن تعریف شده است. پیش‌نویس قانون اساسی اول، که توسط دولت موقت انقلاب اسلامی تدوین شد و به تصویب و امضای بنیانگذار جمهوری اسلامی رسید، ساختارهای حقوقی و ماهیت مناسبات نظام جمهوری اسلامی را بدون تعارضات و تناقضات ساختاری تعریف کرده بود. مجلس بررسی آن پیش‌نویس - که بعداً مجلس خبرگان نام گرفت - نظم ساختاری آن را به هم ریخت، به گونه‌ای که تغییرات اعمال شده موجب برخی تعارضات و تناقضات میان حقوق و آزادی‌های اساسی ملت و اختیارات مقام رهبری گردید. قانون اساسی دوم در آذر ماه ۱۳۵۸ با همه‌پرسی به تصویب رسید و به اجرا گذاشته شد. در سال ۱۳۶۸، قانون اساسی دوم از سوی یک گروه محدود و انتصابی مورد بررسی قرار گرفت و تغییرات جدیدی در ساختارهای حقوقی آن داده شد که تعارضات ساختاری را به ضرر حق حاکمیت ملت تشدید کرد. بخش عمده‌ای از مشکلات و بحران‌های کنونی محصول همین تعارضات ساختاری در قانون‌های اساسی دوم و سوم است.

۳ - حل یا کاهش مشکلات و بحران‌های فراگیر موجود در مرحله اول نیازمند تغییر رفتارهای کلان حاکمان در چارچوب‌های معین قانونی است. در صورت تغییر ساختارهای حقیقی، چه بسا نیازی، دست کم در کوتاه‌مدت، به تغییر و اصلاح ساختارهای حقوقی نباشد. تجربه کشورهای دیگر نشان می‌دهد که اگر صاحبان اصلی قدرت اصل اصلاح ساختارهای حقیقی را بپذیرند و به الزامات آن تن دهند، تغییر ساختارهای حقوقی بلاموضوع یا کم اهمیت می‌گردد. قدیم‌ترین و موفق‌ترین نظام سوسیال دموکراسی جهان، در سوئد، نظام پادشاهی را حفظ کرده است. تجربه تاریخی کشور خودمان نیز حاکی از آن است که اصلاح‌طلبان ایران سال‌ها کوشش کردند که پادشاه، در چارچوب قانون اساسی مشروطه، رفتار حقیقی‌اش را اصلاح کند و به اصل «شاه سلطنت کند نه حکومت» تن دهد. اما محمدرضا شاه تمکین نکرد و تنها هنگامی آمادگیش را برای تغییر رفتار و تمکین از این اصل اعلام کرد که بسیار دیر شده بود و ملت ایران و رهبران جنبش ضد استبداد به این اتفاق نظر رسیده بودند که کل ساختار حقوقی باید تغییر کند و مردم نیز به چیزی کمتر از تغییر کامل نظام راضی نمی‌شدند و نشدند.

انتخابات ادواری در ایران، از جمله نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری فرصتی تاریخی به حاکمان می‌دهد تا با تغییر بنیادین رفتارهایشان، اصلاح و تغییر ساختارهای حقیقی را امکان‌پذیر سازند.

۴- نهمین انتخابات ریاست جمهوری برای مردم ایران نیز فرصت جدیدی فراهم کرده است تا مطالبات اساسی خود را مطرح و پیگیری کنند. مردم آگاه و فرهیخته ما می‌دانند که مردم‌سالاری یا حاکمیت ملت، آرمانی است که دستیابی به آن ناگزیر تدریجی، گام به گام و نیازمند صبر و تلاش بسیار است. در کشورهایی که دموکراسی در آنها نهادینه شده است، تلاش برای تحقق آن سال‌ها به طول انجامیده و نسل‌های پی‌درپی مبارزه و مقاومت کرده‌اند.

دموکراسی فرایندی است که تنها از طریق حضور مستمر خواستاران آن در صحنه سیاسی و مشارکت فعالانه در انتخابات می‌توان آن را به پیش برد و دستاوردهای هر گامی را که برداشته می‌شود، نهادینه کرد.

هدف راهبردی نهضت آزادی ایران از شرکت در نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری، همان گونه که در بیانیه‌های انتخاباتی پیشین اعلام شده است، تقویت فرایند دموکراسی در ایران می‌باشد. ما در بیانیه شماره یک، پیش نیازهای انتخابات آزاد، منصفانه و رقابتی، ضرورت شرکت در انتخابات و ضرورت ارائه برنامه توسط نامزدهای انتخاباتی را بیان کردیم.

در بیانیه شماره ۲ تأمین پیش نیازها و شروط اصلی از جمله رعایت حقوق و آزادی‌های اساسی بر طبق فصل سوم قانون اساسی، بیانیه جهانی حقوق بشر، منشور سازمان ملل متحد و معاهدات

بین‌المللی حقوقی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مطرح شد و ما آزادی زندانیان سیاسی، آزادی مطبوعات توقیف شده، رفع فشار از احزاب، لغو نظارت استصوابی، استعفای اعضای فعلی شورای نگهبان و پایان دادن به فعالیت‌های فراقانونی مسئولان و مقامات کشور را خواستار شدیم. بسیاری از مخالفان شرکت در انتخابات و هواداران حاکمان اقتدارگرا، بر نهضت آزادی ایران خرده گرفتند که شرایطی را مطرح ساخته که تحقق آنها غیرممکن است و نشان از آن دارد که نهضت آزادی قصد شرکت در انتخابات را ندارد.

هنگامی که نامزد نهضت آزادی ایران، با توجه به واکنش بسیار مثبت مردم، به ویژه جوانان، از سیاست‌ها، مواضع و برنامه‌های اعلام شده، نام‌نویسی کرد، نهضت آزادی بار دیگر مورد انتقاد قرار گرفت.

البته، بسیاری از این انتقادات دلسوزانه و مشفقانه بود. اما فضای سیاسی جامعه به گونه‌ای بود که اگر ثبت نام انجام نمی‌گرفت، راه برای توجیهات غیرمنطقی حاکمان باز می‌ماند و به آنان امکان می‌داد که به افکار عمومی در ایران و جهان اعلام کنند که نهضت آزادی ایران به علت فقدان پایگاه مردمی از وارد شدن به صحنه انتخابات سرباز زده است و چه بسا شورای نگهبان ادعا می‌کرد که در صورت نام‌نویسی نامزد نهضت آزادی، صلاحیتش تایید می‌شد. اما شورای نگهبان با ردصلاحیت کاندیدای نهضت آزادی ایران و سایر نامزدهای واجد شرایط و تأیید صلاحیت جانبدارانه و ناعادلانه برخی از نامزدها، نشان داد که هنوز درک واقع‌بینانه از شرایط بحرانی کشور در سطح ملی و بین‌المللی ندارد. با ردصلاحیت نامزدهای نهضت آزادی ایران و احزاب اصلاح طلب، از جمله آقای دکتر مصطفی معین و تحقق نیافتن پیش‌شرط‌های اعلام شده به نظر می‌رسید که راهی جز شرکت نکردن در انتخابات و اعلام این مطلب وجود ندارد که مسئولیت تشدید ناامیدی مردم از اصلاح‌پذیری حاکمان برعهده کسانی است که مردم‌سالاری را باور ندارند و همچنان، با نادیده گرفتن حقوق ملت، خود را صاحب حق و متولی مردم می‌دانند. ولی، هنگامی که شورای نگهبان، بر اثر فشار افکار عمومی و در فرایندی شگفت‌انگیز، صلاحیت آقای دکتر معین را اعلام کرد، جو و فضای سیاسی جامعه دگرگون شد به ویژه آن که اجماع نظر اصلاح‌طلبان رد حکم حکومتی بود و آقای دکتر معین نیز با صراحت عدم پذیرش حکم حکومتی را مجدداً اعلام و تأکید کرد. با پدید آمدن آن شرایط به ویژه گفتگوهای چند جانبه‌ای، میان نمایندگان شورای فعالان ملی - مذهبی، نهضت آزادی ایران و نمایندگان گروه‌های حامی آقای دکتر معین، شامل آقایان دکتر محمدرضا خاتمی، سید مصطفی تاج‌زاده و دکتر حمید رضا جلالی‌پور (دبیرکل و اعضای شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی)، صورت گرفت که به توافقی‌هایی پیرامون مواضع و برنامه‌های مشترک منجر گردید.

مفاد بیانیه ۷ خرداد آقای دکتر معین، به ویژه تأکید ایشان بر ضرورت تشکیل جبهه دموکراسی و حقوق بشر مورد استقبال گروه‌ها، احزاب و فعالان سیاسی اصلاح طلب قرار گرفت. در دیدار نمایندگان نهضت آزادی ایران و شورای فعالان ملی - مذهبی با آقای دکتر معین، در ۱۲ خرداد ۸۴، راهکارهای پیگیری مواضع اصولی اعلام شده در بیانیه ایشان بررسی شد و مرزهای تفاهم و توافق تا حدودی روشن گردید و اعلام آمادگی برای تشکیل جبهه دموکراسی خواهی و حقوق بشر راه را برای همکاری انتخاباتی هموار ساخت.

شورای مرکزی نهضت آزادی ایران، با تأکید بر اولویت منافع و مصالح ملی بر مصلحت‌های حزبی در شرایط حساس کنونی و بر اساس اقدامات انجام یافته و فضای پدید آمده، در یک نشست فوق‌العاده تجدید نظر در مواضع اعلام شده قبلی، (عدم مشارکت در انتخابات) را تصویب کرد و ضرورت حمایت از برنامه‌ها و مواضع آقای دکتر معین و نامزدی ایشان را مورد تأیید قرار داد. مواضع مشترک نهضت آزادی ایران و فعالان ملی - مذهبی برای شرکت در نهمین انتخابات ریاست جمهوری، حمایت از آقای دکتر معین و تشکیل جبهه دموکراسی و حقوق بشر طی بیانیه ای در کنفرانس مطبوعاتی مورخ ۱۶/۳/۸۴ ارائه گردید.

نهضت آزادی ایران، امیدوار است که مردم آگاه ایران، با توجه به حساسیت شرایط سیاسی کشورمان و تهدیدهای بیرونی، با حضور گسترده در انتخابات، راه را برای پیگیری مطالبات حقه خود و جلوگیری از تسلط همه جانبه افراد و نهادهای تمامیت‌خواه بر سرنوشت کشور هموار سازند. نتایج انتخابات گذشته نشان داده است که هر بار که مردم به طور گسترده در انتخابات شرکت کرده‌اند، نامزدهای مورد اعتمادشان انتخاب شده‌اند و برعکس، هر زمان که مردم از مشارکت خودداری کرده‌اند، جناح راست با آرای کم، اما یکپارچه نهادهای پیرو یا هوادار آن، پیروز شده است. نهضت آزادی ایران، همچنین، از تمام گروه‌ها و احزاب سیاسی معتقد به مردمسالاری که راه بهینه و کم هزینه برون رفت از انسدادها و بحران‌های کنونی را از درون مردم و داخل کشور می‌دانند و امید یا چشم داشتی به قدرت‌های بیگانه برای دموکراتیزه کردن کشورمان ندارند، دعوت می‌کند که تشکیل جبهه دموکراسی خواهی و حقوق بشر را تأیید کنند و آمادگی خود را برای پیوستن به آن اعلام دارند. از سوی دیگر نهضت آزادی ایران به مسئولان صاحب قدرت در میان حاکمان مشفقانه توصیه می‌کند که از فرصت‌های فراهم آمده استفاده کرده، راه را برای آشتی و تفاهم ملی باز کنند که این کار در شرایط بحرانی فعلی و برای مقابله با تهدیدهای خارجی به حق و تقوا نزدیکتر است. والعاقبه للمتقین.

نهضت آزادی ایران